Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Arantxa Goia Artola

Lezo, Gipuzkoa (1940)

Aurkibidea

Biografia

Lezoko Alaietxe etxean jaioa, Kale Nagusian. Ama Lezokoa zuen eta aita, berriz, Zeraingoa. 11 senidetan laugarrena izan zen, baina lehenego hirurak oso umetan hil zirenez, bera izan da zaharrena. Eskola publikoan ibili zen, 10 urte bete arte: orduan umezain hasi zen; arratsaldean soilik joaten zen eskolara, laboreak egitera. 14 urterekin Errenterian hasi zen lanean, "Fabrika Haundia" deitzen zioten ehun lantegian. Pekin torloju lantegian ere ibili zen aldi batean. 23 urterekin ezkondu zen, auzoko mutil batekin (umetatik ezagutzen zuten elkar): Manuel Olasagastirekin. Senarrak arrandegia zuen, eta hantxe ibili zen lanean Arantxa ere. Arrandegia itxi zutenean, Hondarribian segitu zuten lanean biek, arraina saldu eta erosten. Zazpi seme-alaba izan zituzten. Margari Goia ahizpa ere elkarrizketatuta dago.

Zintak

LEZ-085

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia - Lizeaga, Irati
- **Data**: 2018-01-11
- **Iraupena**: 67 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Lizeaga, Irati

LEZ-086

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia - Lizeaga, Irati
- **Data**: 2018-01-11
- **Iraupena**: 45 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Lizeaga, Irati

Pasarteak

1. Hamaika anai-arreba

- **Erref**: LEZ-085/002

- **Iraupena**: 0:00:43. **Hasi**: 00:02:20. **Bukatu**: 00:03:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Arantxa jaio baino lehen, beste hiru anai-arreba jaio ziren, baina jaio eta gutxira hil egin ziren. Beraz, zaharrena izan da Arantxa beti.

2. Bi ohetan bost ahizpek lo

- **Erref**: LEZ-085/004
- **Iraupena**: 0:00:41. **Hasi**: 00:04:05. **Bukatu**: 00:04:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Zortzi senide izanda, bi ohe elkartzen zituzten eta bi hauen artean egur ohol bat jartzen zuten. Horrela, bost ahizpek hor egiten zuten lo.

3. Aitaren soldataren bila

- **Erref**: LEZ-085/006
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:05:04. **Bukatu**: 00:06:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Hamaika bat urterekin joaten zen Arantxa Donostiara, aitaren soldata kobratzera. Tranbian joaten zen bertara, denden kartelak irakurriz. Sobre batean jasotzen zuen soldata, eta sobrea lapurtzeko beldur, eskua poltsikoan sartuta egiten zuen buelta Lezora.

4. Eskola publikoan 10 urteak arte

- **Erref**: LEZ-085/007
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 00:06:54. **Bukatu**: 00:08:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Hamar urte bete zituen arte joan zen Arantxa eskola publikoetara. Liburu bakarra erabiltzen zuten eskolan. Hamalau urterekin lanean hasi zen. 14-15 urterekin hasi zen Arantxa Errenteriako maindire fabrikan.

5. Atzekoaten jolasten

- **Erref**: LEZ-085/008
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 00:08:53. **Bukatu**: 00:11:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Dendaketan, sukaldetara eta egurrezko jostailuekin aritzen ziren jolasten. Txingoketan ibiltzen ziren kalean, autorik ez baitzen ia pasatzen.

6. Kaiokak

- **Erref**: LEZ-085/009
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:11:02. **Bukatu**: 00:12:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Kaiokak "tabak" ere erabiltzen zituzten jolasteko, kolorez margotuta.

7. Neskak eta mutilak bananduta

- **Erref**: LEZ-085/011
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:13:05. **Bukatu**: 00:13:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Eskolan, eta jolastean, mutilak eta neskak bananduta egoten ziren.

8. "Solo hombres" "Solo mujeres"

- **Erref**: LEZ-085/014
- **Iraupena**: 0:00:27. **Hasi**: 00:14:22. **Bukatu**: 00:14:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Emakumeak eta gizonak ez ziren elkarrekin esertzen elizan, gizonak alde batean eta emakumeak bestean.

9. Ume-zaintzaile lanetan

- **Erref**: LEZ-085/015
- **Iraupena**: 0:02:04. **Hasi**: 00:14:49. **Bukatu**: 00:16:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Haurrak zaindu eta hezi

Laburpena:
Eskola utzi eta 10 bat urterekin ume bat zaintzen hasi zen Arantxa. Besotako umea zen hau, plazatik gertu zegoen janari-denda bateko jabeena.

10. Umeak zaintzea orain eta lehen

- **Erref**: LEZ-085/017
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:17:04. **Bukatu**: 00:18:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Haurrak zaindu eta hezi
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:
Garai batean eta gaur egun haurrak zaintzearen ezberdintasunak aipatzen ditu Arantxak pasarte honetan.

11. Hilerokoa: tabua

- **Erref**: LEZ-085/019
- **Iraupena**: 0:00:30. **Hasi**: 00:19:21. **Bukatu**: 00:19:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Sexua

Laburpena:
Hilerokoa tabu bat zen gizartean, eta honen inguruan galdetzeko beldur handia izaten zutela aipatzen du Arantxak.

12. Pardelen ordez telak

- **Erref**: LEZ-085/021
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:20:09. **Bukatu**: 00:21:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Haurrak zaindu eta hezi
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Telaz biltzen zituzten umeak, pardelen moduan. Gainean plastikoa jartzen zieten.

13. Arropa garbitzea: etxean

- **Erref**: LEZ-085/022
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:21:27. **Bukatu**: 00:22:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Galdara handi batzuetan garbitzen zuen Arantxaren amak arropa, ez baitzitzaion garbitegira joatea gustatzen.

14. Etxean ekonomika

- **Erref**: LEZ-085/023
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:22:34. **Bukatu**: 00:23:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:
Bai ezkondu aurretik eta bai ezkondu ondoren, ekonomika erabiltzen zuten sukaldean. Osabak ematen zien portutik ekonomikarako ikatza, baina jendea egur bila ere joaten zen.

15. Kamamila biltzera

- **Erref**: LEZ-085/025
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:23:56. **Bukatu**: 00:24:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendiko bilketak

Laburpena:
Jaizkibelera joaten ziren kamamila biltzera, bertan mordoa baitzegoen. Ondoren zabal-zabal lehortzen jartzen zuten.

16. Egunero babarrun gorria

- **Erref**: LEZ-085/027
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:24:55. **Bukatu**: 00:26:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Aita Zeraingoa zen, eta bere baseritik jasotzen zuen babarruna eta arraina, aste osorako. Igandetan garbantzuak eta haragi egosia tomatearekin jan ohi zuten.

17. 14 urterekin lanean

- **Erref**: LEZ-085/028
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:26:12. **Bukatu**: 00:27:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Ehungintza, oihalgintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:
Bi errelebotan egiten zuten lan fabrikan, arratsaldez eta goizez. Maindireak egiten zituzten bertan, telaretan hariak jartzeko prestatzen. Ezkondu arte aritu zen Arantxa lanean. Batez ere emakumeak izan ohi ziren fabrikako langileak.

18. Maindire fabrika

- **Erref**: LEZ-085/030
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:28:08. **Bukatu**: 00:29:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Ehungintza, oihalgintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:
Errenterian zegoen maindire fabrikan egiten zuen Arantxak lan. Telazko maindireak egiten zituztenez, telaretarako hariak prestatzen ibiltzen zen bera. Esku-trapuak ere egiten zituzten maindire zuriekin batera.

19. Ohikoa zen 14 urterekin lanean hastea

- **Erref**: LEZ-085/032
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:30:00. **Bukatu**: 00:32:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Haurrak zaindu eta hezi

Laburpena:
Arantxaren inguruan oso ohikoa zen 14 urterekin eskola amaitu eta lanean hastea. Momentu bat egon zen non fabrikan jende gehiegi zegoen lanean, eta Arantxa kaleratua izan zen. Hala ere, "Pekin" torloju fabrikan ibili zen denboraldi batean, baina berriro itzuli zen fabrika handira.

20. Lezoko lantegiak

- **Erref**: LEZ-085/033
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:32:03. **Bukatu**: 00:33:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:
Txapa eta zerrategi lantegiak zeuden garai batean lezon, portuan. Beranduago Orbegozo fabrika ireki zuten.

21. Senarra soldadutzan, Arantxa etxean

- **Erref**: LEZ-085/034
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:33:09. **Bukatu**: 00:35:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:
Oso emakume gutxik jarraitzen zuten lanean eskondu eta gero. Arantxak senarra txikitatik ezagutzen zuen, auzokoak baitziren. 23 urterekin ezkondu ziren biak.

22. Ostegunetan eta igandetan, nobiotan

- **Erref**: LEZ-085/035
- **Iraupena**: 0:02:16. **Hasi**: 00:35:28. **Bukatu**: 00:37:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:
Nobiotan ez zen egunero ibiltzen, ostegun eta igandetan baizik, igandea baitzen asteko egun libre bakarra. Plan moduan, orokorrean, Errenteriako Alamedara joaten ziren motoz. Dantzalditik berandu iristeagatik zigortu egiten zuen amak, hurrengo igandean dantzaldira joan gabe.

23. Turingo pasodoblearen zain

- **Erref**: LEZ-085/036
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:37:44. **Bukatu**: 00:38:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Dantza
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
Dantzaldietan Errenteriako Turin taldeak irabazten zuenean azken abestia izaten zen Turingo pasodoblea. Askotan, ordea, ezin izaten zen gelditu, amaren aginduz etxera lehenago itzuli behar zuelako. Luistarren egoitzan zine txiki bat jartzen zuten, eta bertara joaten ziren Errenteriakoak eta Lezokoak.

24. Musu emanagatik "zinta morea"

- **Erref**: LEZ-085/037
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:38:43. **Bukatu**: 00:39:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Nobiotan musu ematea gaizki ikusita zegoenez, inork musuka ikusiz gero katekistak zigortu egiten zuen jendea zinta more batekin, eta mezan lehenengo ilaran jartzen zituen, egindakoa denek jakiteko.

25. Igandero meza nagusira

- **Erref**: LEZ-085/038
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 00:39:56. **Bukatu**: 00:41:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:
Igandero-igandero joaten zen familia osoa meza nagusia entzutera, eta ondoren dotrina.

26. Sutea jaunartzean

- **Erref**: LEZ-085/039
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:41:40. **Bukatu**: 00:44:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Bi jaunartze ziren Arantxa txikia zenean. Gezalatarren egin zioten soineko txuria, baina istripuz, Arantxaren atzean zegoenak su eman zion kandelaz soinekoari.

27. Arantxaren umetako lanak

- **Erref**: LEZ-085/040
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:44:05. **Bukatu**: 00:45:40

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Haurrak zaindu eta hezi

Laburpena:
Txiki-txikitatik lanean aritu zen Arantxa. Lehenik, ume txiki bat zaintzen ibili zen Zubitxon, gero anai-arrebak zaintzen, etxekolanak egiten laguntzen, eta fabrikan.

28. Tabernak, sagardotegiak eta dendak

- **Erref**: LEZ-085/041
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:45:40. **Bukatu**: 00:47:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)

Laburpena:
Lezon ezagunak ziren sagardotegiak eta tabernak aipatzen ditu Arantxak pasarte honetan. Gainera, "ultramarinos" denda ere gogoratzen du.

29. Gerraostean goserik ez

- **Erref**: LEZ-085/042
- **Iraupena**: 0:02:37. **Hasi**: 00:47:59. **Bukatu**: 00:50:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kontrabandoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Neurtuta zuten janaria kartilla baten bitartez gerraostean. Gogoan du Arantxak goiko bizilaguna estraperloan joaten zela kafe bila, ondoren bizilagunei saltzeko. Goia familiak ez zuen goserik pasa gerraostean, aitak Goierriko senideen baserritik janaria eramaten baitzuen.

30. "Orduan dena konpontzen zen"

- **Erref**: LEZ-085/043
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:50:36. **Bukatu**: 00:52:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Zubitxo kalean zapatak egin eta konpontzen zituen gizon bat zegoen. Heltzeak ere konpondu egiten zituzten zuloa ateratzen zitzaienean.

31. Etxe ondoan baratzea

- **Erref**: LEZ-085/044
- **Iraupena**: 0:02:53. **Hasi**: 00:52:16. **Bukatu**: 00:55:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Etxe ondoan bertan zuten baratzea, garaiaren araberako jakiekin. Arraina, ordea, San Juanetik eramaten zuten Lezora.

32. San Pedron erosten zuten arraina

- **Erref**: LEZ-085/045
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:55:09. **Bukatu**: 00:56:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Senarrak zabaldu zuen arrandegirako San Pedron erosten zuten arraina. Donostian ere erosten zuten geroago. Orokorrean hitzez izaten zen, eta prezioa egokia zenean eskua altxatuz egiten zen.

33. Sukaldea angulaz beteta

- **Erref**: LEZ-085/047
- **Iraupena**: 0:04:00. **Hasi**: 00:56:41. **Bukatu**: 01:00:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Angulak
- Fauna » Natura » Itsas fauna » Arrainak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Legatza, perloia, zapoa... saltzen ziren batez ere. Arraina saltzeko ordutegia ere asko aldatu dela dio Arantxak, izan ere, goizeko zazpietatik hamabietara egiten zuten lan, beranduago ez zen inor arraindegira hurbiltzen.

34. Britainiara lanperna bila

- **Erref**: LEZ-085/048
- **Iraupena**: 0:01:49. **Hasi**: 01:00:41. **Bukatu**: 01:02:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Fauna » Natura » Itsas fauna » Arrainak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Angulak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Aste guztirako joaten zen Arantxaren senarra Britainiara lanperna bila, ondoren Donostiako tabernei saltzeko.

35. Arrandegiko lana, oso lotua

- **Erref**: LEZ-085/049
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 01:02:30. **Bukatu**: 01:04:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Fauna » Natura » Itsas fauna » Arrainak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Angulak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Arrandegiko lana oso lotua da Arantxarentzat, egozein larrialdiren aurrean ezin mugituagatik. Ondoren, babes neurriak jartzen hasi zirenean Arantxa Hondarribira joan zen lanera.

36. Enborrak uretan

- **Erref**: LEZ-085/051
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 01:05:39. **Bukatu**: 01:07:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:
Lezon zerrategia zegoen portuan, eta uretan enborrak egon ohi ziren. Bertan ibiltzen ziren herriko mutil gazteak enborrez enbor saltoka, jolasean.

37. Eskolan erderaz

- **Erref**: LEZ-086/001
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:01:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak

Laburpena:
Etxean dena euskaraz egiten zuten, eta eskolan dena gaztelaniaz. Arantxa umea zenean, giroa orokorrean euskalduna zen, baina bazen euskara transmititu nahi ez zuen jendea.

38. Seme-alabak ikastolara

- **Erref**: LEZ-086/003
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:01:43. **Bukatu**: 00:02:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Manuela izeneko andereinoa oroitzen du Arantxak.

39. Betidanik arraunerako zaletasuna

- **Erref**: LEZ-086/004
- **Iraupena**: 0:02:27. **Hasi**: 00:02:56. **Bukatu**: 00:05:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Arrauna

Laburpena:
Umetatik bizi izan du Arantxak arraunerako zaletasuna, zehazki Pasai Donibaneren aldekoak ziren etxean. Senarrak, ordea, Lezon egiten zuen arraun.

40. Lezon pilotari ezagunak

- **Erref**: LEZ-086/005
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:05:23. **Bukatu**: 00:06:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Pare bat pilotari ezagun zeuden Lezon. Bestetik, Gezalatar emakume bat ere erraketista famatua zen.

41. Bandoa danbor jole batekin

- **Erref**: LEZ-086/007
- **Iraupena**: 0:01:19. **Hasi**: 00:06:47. **Bukatu**: 00:08:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak

Laburpena:
Gizon bat izaten zen Lezon bandoaz arduratzen zena, danborra lagun, Lezoko kaleetan barrena ibiltzen zen azken berriak zabaltzen.

42. Urtebete telefonoaren zain

- **Erref**: LEZ-086/009
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:08:16. **Bukatu**: 00:09:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:
Herriko plazan zegoen lokutorioa, eta hau zen herriko telefono bakarra. Arantxak ere telefonoa izan zuen arrandegian, baina hau lortzeko urtebete pasa zuten zain.

43. Hilotza etxean

- **Erref**: LEZ-086/010
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:09:44. **Bukatu**: 00:10:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Norbait hiltzen zenean, gorputza etxean mantzentzen zen meza ospatu arte. Askotan, mezan zegoen apaiz kopuruak hildakoaren familiak zenbat diru duen jakiteko balio zuen.

44. Don Pedro eta Don Roman medikuak

- **Erref**: LEZ-086/011
- **Iraupena**: 0:02:53. **Hasi**: 00:10:54. **Bukatu**: 00:13:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:
Bi mediku gogoratzen ditu Arantxak, Don Pedro eta Don Roman. Gainera, Arantxaren amari lagundu zion Don Romanek bere lehen erditzean. Arantxaren seme-alabak etxean jaio ziren guztiak bixkiak izan ezik, bietako bat alderantziz baitzegoen.

45. Gaztetako bizimodua, lan eta lan

- **Erref**: LEZ-086/012
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:13:47. **Bukatu**: 00:14:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Arantxak garai bateko eta gaur egungo bizimodua alderatzen ditu.

46. Eskolako laboreak

- **Erref**: LEZ-086/013
- **Iraupena**: 0:00:51. **Hasi**: 00:14:56. **Bukatu**: 00:15:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:
Emakumeek josten jakitea oso garrantzitsua zen, eta arratsaldez laboreak izaten zituzten emakumeek, gisako gauzak egiten ikasteko.

47. Dena toki berean saltzen zen

- **Erref**: LEZ-086/015
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 00:17:42. **Bukatu**: 00:20:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)

Laburpena:
Garai bateko bezero eta erosle harermana ez zen gaur egungoaren modukoa. Dendetan ere denetik saltzen zen, eta eskatutakoa egongo ez balitz, presarik gabe itxoin egiten zen.

48. Esne-saltzailea etxez etxe

- **Erref**: LEZ-086/016
- **Iraupena**: 0:03:07. **Hasi**: 00:20:57. **Bukatu**: 00:24:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Mikura baserrikoei erosten zieten esnea. Hauek etxez etxe jaoten ziren esnea saltzen.

49. Igandetan kartetan ibiltzeko ohitura

- **Erref**: LEZ-086/017
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:24:04. **Bukatu**: 00:25:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Igande arratsaldero jendea biltzen zen haien etxean musean jolasteko.

50. Katuak eta txakurrak meriendan

- **Erref**: LEZ-086/018
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:25:37. **Bukatu**: 00:28:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Izebak merienda moduan kazola prestatzen zien, eta askotan katua izaten zen kazola barrukoa.

51. Festetan soinekoa estreinatzera

- **Erref**: LEZ-086/020
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:28:14. **Bukatu**: 00:30:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Herriko jaiak, aste santua... data garrantzitsuak izaten ziren, eta orokorrean arropa estreinatzeko egoera egokia izaten zen hau.

52. Etxean dutxarik ez

- **Erref**: LEZ-086/021
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:30:01. **Bukatu**: 00:31:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:
Igandetan garbitzen ziren, sukaldean. Ondoren, komunean konketa jarri zuten, intimitate gehiago izan zezaten.

53. Ilea "a lo garçon"

- **Erref**: LEZ-086/022
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:31:23. **Bukatu**: 00:33:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Apaintzea

Laburpena:
Bi txirikorda luze eraman ohi zituen Arantxak, egun batean modan zegoen "a lo garçon" moztu zuen arte. Makillajea lehen aldiz familiako tabernan jarri zuen, bertan zegoen emakume batek oparituta. Igandetan dotore jartzen zen Arantxa, baina beti arropa bera erabiltzen zuen, igandetarako gordea zuena.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-11-26

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com